

ФЕРМЕРСЬКІ ГОСПОДАРСТВА НА РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Пилипенко К. А. – к.е.н., доцент, доцент
кафедри організації облку та аудиту
Полтавська державна аграрна академія

Розвиток малого підприємництва, у складі якого особливе місце займають фермерські господарства. Вони створюють конкуренцію на продовольчому ринку і є найбільш вагомою складовою сільського господарства.

Створення фермерських господарств передбачає особисту матеріальну зацікавленість і відповідальність фермера і це є важливою рушійною силою у його господарській діяльності, що реалізується в її високій ефективності. Викладене відноситься до загальновизнаних економічних істин. І не випадково на початку аграрної реформи в Україні досить поширеною була точка зору, згідно з якою «майбутнє розвитку аграрного сектору економіки нашої країни» - за фермерськими господарствами [1]. «Ефективність фермерських господарств як форми господарювання на селі вже не треба доводити» [2]. «Переваги фермерської форми господарювання незаперечні...» [3]. Проте фермерство в Україні поки що не отримало належного розвитку.

Фермерські господарства найбільш вразливі до коливань ринку. Впливає на фінансову стійкість дрібного виробника суб'єктивні фактори, особливо здібності і знання господаря. Більшість фермерських господарств створені сільськими жителями, які одержали землю і знають тільки традиційні для даного регіону технології виробництва, зберігання та переробки продукції, але не можуть використати нові ринки збуту та способи підвищення рентабельності виробництва. Це приводить до великого числа банкрутств підприємств даного типу.

Причини, що визначають малі темпи розвитку фермерських господарств та підвищення ризику їхнього банкрутства можуть бути фінансовими,

освітнього рівня, відсутність дієвих механізмів формування регіональної політики у сільськогосподарській галузі, політика держави.

До фінансових відносять наступні причини: основним капіталовкладником виступають члени фермерських господарств. Відсоток їх капітальних інвестицій знизився за рахунок відповідного зростання банківських кредитів та позик; практично відсутня система державної фінансової підтримки. Прямі капітальні вкладення за рахунок державного бюджету знаходяться на рівні 0,2%-0,3%; високі страхові ставки вимушують фермерів проводити вибіркове страхування посівів, що ставить питання виживання господарства у пряму залежність від кліматичних умов.

Відсутність дієвих механізмів формування регіональної політики у сільськогосподарській галузі: номенклатура продукції, що вирощується, визначається фермером виходячи з його власного досвіду. Так статистика свідчить про зростання площ, які використовуються для вирощування технічних культур. Причому, домінують повторні посіви на одній площі, що веде до виснаження властивостей родючості ґрунту.

Освітній рівень: система вищої освіти не забезпечує реалізацію принципу безперервної освіти, а регіональні вищі навчальні заклади не зорієнтовані на підготовку фахівців для бізнесової діяльності саме в аграрному секторі, не зважаючи на те, що область має виражену аграрну спрямованість. Система професійно-технічної освіти готує кваліфікованих працівників за інтегрованою професією «фермер», але підготовка передбачає формування навичок на рівні виконавця основних елементів обробки ґрунту, але не надає достатніх знань для економічної та господарської діяльності.

Отже фермерському господарству на ринку сільськогосподарської продукції належить визначальне місце, яке зводиться до його здатності вести вискоєфективне виробництво в умовах мінливого зовнішнього та внутрішнього середовища, забезпечуючи результати, необхідні для розширеного відтворення, задоволення інтересів власників, працівників і суспільства. В результаті дослідження відібрані показники комерційної

стабільності фермерських господарств, до яких віднесено рівень рентабельності продаж, коефіцієнт обігу власного капіталу, період кризи неплатоспроможності, рівень поточної платоспроможності та зона стійкої роботи фермерських господарств.

Список використаних джерел:

1. Саблук П.Т., Ситник В.П., Дем'яненко М.Я., Шпичак О.М. та ін. Посібник по реформуванню ринкового середовища підприємств АПК. – К.: ІАЕ, 1997. – 587 с.
2. Лобас М.П., Македонський А.В., Беляєв Д.Є., Грищенко О.В. Організація селянських (фермерських) господарств. – К.: 1998.–288с.
3. Бидик А.Г. Визначення стратегічного потенціалу конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств // Економіка АПК. – 2005. - №4. – С. 115-121.